Бути патріотами – це вміти захищати Вітчизну

Всеукраїнське товариство “Просвіта” імені Тараса Шевченка провело “круглий стіл” на тему: “Відродження патріотичної свідомості нації та виховання українських героїв”. Пропонуємо читачам “СП” головне з виступів його учасників.

Павло МОВЧАН,
голова ВУТ “Просвіта” ім. Тараса Шевченка:

– Ми зібралися напередодні великого свята, яке має для України особливе значення. Покрова для нас – це небесний захист, небесний щит. А ще це щит земний. Ідея патріотизму та захисту Вітчизни були для нас важливими завжди, в усі часи. І сьогодні дуже актуальними є теми, які ми винесли на розмову.

Пригадаймо “Слово о полку Ігоревім” – один із важливих творів, у якому, як зазначає Дмитро Донцов, не пошук слави, а пошук кінця своєї Батьківщини: “Шоломом зачерпнути воду з Дону”. В його метафоричному осмисленні значить сказати: оце межова лінія наша, яка власне і відокремлювала наш світ від Поля, половців, усіх кочівників, які наїжджали на Україну.

Чому нами була взята Покрова? Свого часу разом із Дмитром Ломачуком ми зробили фільм про свято Покрови, ходили до церкви Святої Покрови, розпитували священника: чому тема, яка мала стосунок до візантійців і греків, переселилася на наш ґрунт?

Покрова пов’язана з появою давнього українського війська під стінами Царгорода. Тоді греки і священники вийшли молитися, засвідчили, що сталося незвичне. Піднялася буря на воді, і чайки наших воїнів, які йшли на Царгород, були розметані по морю. Потім зібралися і всі побачили образ нашої Заступниці. Так зафіксовано в багатьох джерелах. Саме тому Покрова має для нас велике значення. Разом із прийняттям християнства вона стала небесною захисницею наших пращурів.

Сьогодні є величезна церковна течія, пов’язана з образом Божої Матері. Ще Іван Богослов сказав, що він бачить наділений особливим розумінням образ святої нашої Матері, у якої, як стверджує, велике серце і немає такого місця, де не було б ран. Це небесна субстанція, але ми з нею сполучені.

Не випадково Покрова стала особливим святом саме для наших захисників, які не знали, де закінчується наша земля. У нас гір немає, лісів-пралісів немає. Наш кордон із землями кочівників – це наша звитяга, наша слава і наші захисники.

Історизм цих подій накладається на сьогодення. Саме на сучасній Донеччині звитяжці Ігоря ходили на ворогів. А сам Ігор говорив, що він не хоче загинути в полоні, не хоче бути рабом. Тому тема рабства і волі сьогодні дуже важлива в нашій розмові.

Актуальними є слова Лесі Українки: “Нема без влади волі”. Саме тому ми винесли питання захисту і влади в тему нашої розмови.

Що ми маємо сьогодні? Роздроблену, почленовану націю, не об’єднану тим змістом, який зміг би її зцементувати. Нам не давали можливості цього зробити. Наш національний рух завжди супроводжувався великими опонентами. У Шевченка опонентом був Куліш. Добре пам’ятаємо його формулу про те, що він уже “вчадів від цього націоналізму”.

Драгоманов звинувачував Тараса Григоровича в тому, що він свавілля роду ставить вище Катерини та Івася. Тобто те звичаєве право, яким керувалися впродовж багатьох років українці, змушувало відторгнути того, хто не приєднувався для збереження цілісності. За словами Драгоманова, Катерина така сама, як інші, і її треба захищати, а він (Шевченко), навпаки, відлучає її. Він пропонував зовсім інший сюжет: нехай байстрюк живе, виховується і залишається байстрюком. Можна лише уявити, які були запущені на ту пору колосальні інвестиції носіями “общечеловеческих ценностей”. Вони і сьогодні присутні в нашій свідомості.

24 серпня я бачив бійців, фізично скалічених війною, але з високо піднятою головою. Сьогодні люди, які воювали, соціально незахищені. Я не бачу, щоб ми вшановували їх належним чином. Не мають достатнього забезпечення і воїни, які сьогодні сидять в окопах. Тому тема захисту Вітчизни сьогодні є гострою, як ніколи.

Немає політичної сили, яка б могла нас сконсолідувати. Вчорашнім не повірять. Ми пересвідчилися в цьому у 2019 році. Хоча вони і взяли на озброєння гасла, якими українці керувалися впродовж віків, – Батьківщина (Мова), Церква (Віра) і Лицарство (Військо).

Це лицарство було оспіване, піднесене на високий рівень. Всі універсали Богдана Хмельницького, які він писав напередодні збройного повстання проти поневолювачів, якраз і кажуть про Отчизну. А де сьогодні наша Вітчизна, на яких засадах формується поняття патріотизму? В яких постулатах, в яких законах, яких програмах? Де в інформаційній сфері ми бачимо програми, які свого часу продукувала “Просвіта”? Починаючи від “Логосу” – “Що таке слово?” і закінчуючи нашим великим проєктом “Від Святослава до захисників кордонів на сході України”.

Сьогодні ми розуміємо, що нам бракує того патріотичного елементу, який би Україну рятував. Якщо співвіднести кількість людей, які були на Майдані з підсвіченими гаджетами (їх нараховували близько мільйона), з тими пасіонаріями, які впливали на перебіг подій, то таких 1-2 відсотки. І цю пасіонарну неозброєну групу відправили під Іловайськ і Дебальцеве, де вони загинули. Проте ситуація, що склалася нині, набагато прикріша, ніж була у 2014 році!

Марина СОЧЕНКО,
заслужена діячка мистецтв України:

– Тема нашої розмови надзвичайно складна. Все, що сьогодні відбувається, потрібно розглядати в комплексі. Я зараз працюю над портретами наших загиблих воїнів, зізнаюсь – це дуже тяжко. Люди віддали своє життя, а ті, що залишилися живими після поранень, знову повертаються на фронт. Спілкувалася з хлопцями, які зосталися без ніг. Вони теж рвуться на передову, бо тут просто не можуть. Вражає надзвичайний героїзм, це люди дивовижні, козацького роду.

Ця боротьба була завжди, а зараз вийшла на поверхню. І те, що було 100 років тому, дуже перегукується з тим, що відбувається зараз. Невирішені тоді проблеми повернулися, і ми маємо тепер їх вирішувати, засвоївши історичні уроки. Чому тоді не вибороли незалежність, що стало на заваді? Адже були такі люди, як Петро Дяченко, Юрій Горліс-Горський. Це були люди надзвичайно високого рівня свідомості. Але чому ж програли? Треба ставити ці запитання і шукати на них відповіді. Щоб зараз, не дай Боже, не повторилися поразки.

Тут дуже важлива роль належить культурі. Ми відрізняємося від Росії, яка напала на нас, ментальністю. І головне, що нас різнить, – наша мова. На цій землі це, як кров. За неї треба боротися. На культуру потрібно виділяти кошти, а ще – виховувати патріотів. До того ж маємо випрацьовувати в суспільстві єдиний погляд на історію.

Наше мистецтво повинно формувати громадянський світогляд, громадянську позицію. Вони мають бути нероздільними з любов’ю до Батьківщини. Вважаю, що роль митців і культури в цьому процесі величезна.

Микола ПОРОВСЬКИЙ,
полковник ЗСУ, політик:

– Історія явила нам величний приклад, коли за 20 років – з 1920 по 1940 роки – “Просвіта” та інші патріотичні організації зростили абсолютно нове національно-патріотичне мислення у переважній більшості українського народу в Галичині та Волині, які тоді були у складі Польської держави. Щоправда, цей процес меншою мірою стосувався підрадянської України. Сформований просвітянами національно-патріотичний світогляд потім проявився в Українській повстанській армії, героїчній боротьбі за Українську самостійну соборну державу.

За 30 років Незалежності при абсолютній бездіяльності, у більшості державних установ, нам все-таки вдалося дещо зробити. Але далеко не все. “Просвіті” і національно-патріотичним партіям та організаціям потрібно покрити Україну мережею, яка б формувала свідомість, державницький підхід до розв’язання суспільних проблем.

У 2014 році розпочалася російська агресія. Тоді ж частина нашої молоді терміново поїхала за кордон на заробітки. Ще якась частина накупила довідок, щоб не потрапити під призов до війська. Але багато молоді, сповненої патріотичного пориву, обов’язку перед державою, пішло в добровольчі батальйони, Збройні сили України і врешті зупинили російську збройну агресію. Вони розвіяли міф, з яким Росія вступала у війну і яким російські імперщовіністи переконували Путіна: “стоит только толкнуть – и Украина развалится, как карточный домик”.

Виявилося, що не тільки не розвалилася, а й дала рішучу відсіч. І не пустила ворога далі тих 20 відсотків Донеччини та Луганщини, які вони встигли загарбати у результаті введення регулярних російських військ.

Нам не треба опускати руки. Маємо на прикладах цього героїчного патріотизму творити новий міф про героїв-захисників України, ростити нове покоління. Я, наприклад, домовився, що проведу кілька уроків патріотизму у школах Рівненщини. Саме до шкіл треба йти, щоб сіяти розумне, добре і вічне.

Микола ГОЛОМША,
голова партії “Патріот”:

– На превеликий жаль, за 30 років Незалежності нашої держави ніхто не дбав про ідеологічну складову, про цінності, які б об’єднували Україну, особливо на сході. На загал маємо дуже низький рівень свідомості. Владу захопили манкурти, яким було без різниці, скільки українських шкіл у Криму, на Донбасі, в Одесі. Тому й маємо такий плачевний результат.

Сьогодні хочеться зрозуміти роль двох наших міністерств – освіти і культури. Думаю, нам треба писати до них листи, пропонувати “круглі столи”. Такий “круглий стіл” я б запропонував і Верховній Раді України, щоб донести до парламентаріїв фундамент, матрицю української культури, української науки. Якщо ж вони не будуть реагувати, то ми матимемо підстави виходити на брифінги, говорити про це суспільству. Але спершу маємо провести з ними тотальну українську пропаганду. Вони повинні відчути і зрозуміти, що таке нові завдання політика.

Нещодавно слухав виступ одного космополіта, якому 30 років, має кілька освіт, але не має трудового стажу та життєвого досвіду. Він стверджує, що героїв треба вибирати на місцевому референдумі. Але жодна країна, яка себе поважає, не може дозволити якимось невігласам без достатньої ерудиції, щоб вони обирали, хто має бути героєм. Наші герої – це загальнодержавна справа. Разом із “Просвітою” ми створили низку документальних фільмів, які треба використовувати.

Вражений низьким рівнем культури людей, які виходять на екрани телевізорів. У них відсутня академічна підготовка, спустошені душі. Але вони вважають, що все знають. Маю пропозиції, як ми можемо впливати на ці процеси.

Георгій ФІЛІПЧУК,
академік НАПН України:

– Мене дуже вразив монумент українським воїнам, нещодавно вибудуваний однією з територіальних громад. Там напис: “Ми вмирали, щоб бути українцями”. Лаконічно написано, але водночас так достойно і зворушливо. Це величний клич до поколінь сущих і майбутніх.

Сьогодні ми шукаємо принципи для виховання нації. Попередні уряди і нинішній прийняли як мінімум 62 стратегічні реформи. Але сьогодні немає більш важливої стратегії, ніж виховання нації. Це питання всіх і вся. Коли ми готувалися до 150-річчя “Просвіти”, я присвятив цій даті книжку “Українські витоки, виклики і відповіді”. Шукав, як би зрозуміло донести до суспільства, що таке “Просвіта”. Знайшов Шевченкові слова: “Перелоги орать, думать, сіять, не ждать”. Звертаюся до всіх просвітян, аби ця цитата була не лише словами, а й зобов’язанням до чину.

Продовження на стор. 5

“Виховати патріотів можна лише на пропаганді мужності, героїзму”.

Закінчення.
Початок у числі 42 за 2021 рік

Бути патріотами – це вміти захищати Вітчизну

Продовжуємо публікацію виступів учасників “круглого столу”: “Відродження патріотичної свідомості нації та виховання українських героїв”.

Віра КИТАЙГОРОДСЬКА,
голова Чернівецького обласного об’єднання ВУТ “Просвіта”:

– Нещодавно в Хотині відбулося святкування 400-річчя Хотинської битви, перемоги нашого козацтва. Лише пунктирно долучилася до цієї події влада. Провели концерт, організували науково-практичну конференцію. Але так, щоб цього не чув і не бачив світ, щоб подія перетворилася на звичайний фестиваль.

На території Хотинської фортеці є гарний храм, збудований у XVII столітті. Йому дали назву Олександра Невського. Ви розумієте, як спрацювала російська навала, кремлівська ідеологія, щоб на тій землі, де полягли сотні українських козаків, де було закладено перспективи нашої держави, стояв храм імені людини, канонізованої Російською православною церквою.

Дуже прошу наших колег-просвітян з усієї України і поза її межами, докласти всіх зусиль, аби цей храм перейменувати. Я б запропонувала дати йому назву Свято-Покровського, оскільки Покрова – берегиня нашого козацтва.

Що стосується нашої роботи, то я вважаю, що кожен вчитель, кожен медійник, науковець, всі, хто вважають себе українцями, повинні стати в ряд великої просвітянської армії. Кожен на своєму місці повинен розповідати правду історичну, правду сьогодення для тих, хто її не знає.

Петро ЧЕРНЕГА,
доктор історичних наук, професор:

– Український народ сьогодні веде війну, він як ніхто знає ціну цієї війни. Більших жертв через війни та голодомори не зазнав жоден народ Європи. Нас сьогодні могло б бути 85 мільйонів, якби ми не втратили 40 мільйонів у XX столітті через війни, голодомори, депортації, еміграцію. Але чому ми несемо втрати сьогодні? І втрати не тільки у війні, а в усіх сферах нашого життя.

Ми мононація. Нас близько 80% – українці. Проте весь час з телеекранів чуємо, що ми багатонаціональний народ. Ніякий ми не багатонаціональний. Як і в інших країнах, у нас живуть представники інших націй, є кілька національних меншин.

Проблема національної політики полягає в тому, що при владі у нас не український етнічний фактор, і це склалося історично. Впродовж 20-х – 30-х років в Україну були завезені сотні тисяч росіян і євреїв, які керували – від вищих органів влади до органів каральних. І після звільнення Західної України від нацистів у 1944–1945 роках туди було привезено мільйон росіян, які посіли керівні посади.

Сьогодні більшість народних депутатів – нащадки тих етнічних кадрів, позбавлені національного духу, національного характеру. Тож і їхня політика не має національного змісту.

Виповнюється 100-річчя страшного Голодомору 1921–1923 років. У нещодавно виданій Інститутом історії “Історії українського селянства” не написано, ким він був організований, хто керував цими процесами, який тоді був національний склад органів влади. Чому?

Йде війна, маємо страшні втрати. А що чуємо із засобів масової інформації? Кількість порушень і кількість втрат. А чого ж немає програм про героїзм, про драму життя?

А виховати патріотів можна лише на пропаганді мужності, героїзму. Також треба показувати всю трагедію війни.

Люди цього не усвідомлюють. Під час Другої світової війни близько мільйона українців стали каліками, 100 тисяч залишилися без ніг. Є це й сьогодні. І такі приклади потрібно наводити, щоб показати обличчя ворога.

Згідно з даними соціологічного опитування, 47% українців прихильно ставляться до Росії. То яка ж може бути перемога, як ми її здобудемо? Чим? Ворога треба розкривати.

Ми не бачимо сьогодні організаційних заходів влади не лише в національній політиці, а й ідейно-патріотичній роботі. Їдьте на війну, показуйте поранених, дітей-сиріт, людські страждання. Це об’єднає наш народ, змусить його по-іншому подивитися на Росію.

Валерій ФРАНЧУК,
народний художник України, лавреат Шевченківської премії:

– Покрова і захисники Вітчизни – це одне ціле. Покрова прикривала своїм омофором наших воїнів від нещасть, від поразок. Було добре придумано це поєднання в одному святі. Думаю, що це Божий промисел.

Свята Матір Божа і святі ті люди, які поклали своє життя за Україну, які ризикують ним заради України сьогодні. Ми слухаємо, що знов помер, або загинув наш воїн. Але не знаємо, що було з ворожої сторони. Коли вже знатимемо, скільки наших ворогів там поклали? Кожен день серце розривається, ми страждаємо від цього. Але моє серце художника хоче відчути, що вони теж страждають. На кожен їхній постріл – сотні наших пострілів. Аби вони надовго запам’ятали, що не варто так вчиняти з українцями.

Наша історія надзвичайно вистраждана українською нацією. 100 років тому нас відправили у небуття. Версальський договір сказав виключити Україну з Ліги націй і нас віддали на поталу москалям та полякам.

Коли це врешті-решт закінчиться? Страждаємо не лише ми. Згадаймо Грузію, Придністров’я. Треба зібратися разом і сказати своє слово, що час ворогам забиратися з нашої землі. Всім разом стати і показати свою силу. Не слухати тих, хто каже, що не можна стріляти, що потрібно домовлятися. Маємо взяти себе в руки як нація і сказати їм тверде “ні!”

Микола ШКУРКО,
голова Ніжинського об’єднання ВУТ “Просвіта” імені Тараса Шевченка:

– Хотів би зупинитися на тих аспектах, які залежать від нас. Багато говорилося про те, що наша влада щось не те робить. А що можемо робити ми?

Назва нашої держави Русь і не треба від неї відмовлятися. Думаю, що в нашій Конституції має бути закарбовано, що ми спадкоємці давньої держави Русь. А Московська держава, як завжди, вкрала і привласнила собі назву. Але це не привід, щоб нам відмовлятися від нашої давньої назви.

Щодо латиниці. Вона і зараз використовується у топонімах. Я думаю, що назви таких слів, як “Україна” і “Київ”, потрібно подавати латиницею з нашою буквою “ї” з двома крапками. Так само ми можемо використовувати латиницю для навчання української мови іноземців. Щоб полегшити їм сприйняття на початкових етапах опанування українською.

І про так званий перевернутий прапор. Мова йде про жовто-блакитний і синьо-жовтий прапори. Все це наша історична спадщина. Це два різні прапори. І під час Української революції у 1917 році на підросійській Україні використовувався саме жовто-блакитний прапор. У своїй поезії Олександр Олесь оспівав цей сонячно-блакитний стяг. Нам не треба відхрещуватися від нашого давнього символу. Його також треба використовувати.

Зараз по Україні здійснює турне російська історикиня Тетяна Таїрова зі своєю новелою про Мазепу. Ще буде знято художній фільм – російський погляд на нашу історію.

Я був на презентації в Батурині, потім Ніжин, Київ. Прочитав цю книгу. Раджу вдумливо прочитати її всім і ви побачите, які там зроблені наголоси. Кость Гордієнко і Петро Дорошенко там негативні персонажі. Так звані православні там позитивні, а не православні, які допомагали нам бити москалів, показані як вороги.

Євген ЛУПАКОВ,
почесний голова Спілки офіцерів України:

– Ми говорили про мову. Однозначно – це головне. Свого часу президент Леонід Кравчук сказав: “В Україні – українська мова”. У Севастополі почали вивчати українську мову. А за наступного президента скасували. Все залежить від влади.

Ми кажемо, що влада погана. А хіба вона з космосу прилетіла? Якщо народ обирає таку владу, то треба працювати насамперед з народом. Потрібно виховувати цих людей, аби під час виборів вони не продавалися, поводилися, як українці.

Ще ми кажемо, що погані українці. Сьогодні вже говорилося, що під час голодоморів українців навмисне виморили і були завезені москалі. Москалі дуже агресивні, а українці підлаштовувалися під них. Нам треба звертати на це увагу і працювати.

Як військовий хочу сказати про проблему Криму. Чому загарбали Крим? Ще 3 січня 1992 року командувач Чорноморського флоту, адмірал Ігор Касатонов приїхав до Києва. А до цього він дав команду Чорноморському флоту вийти з-підпорядкування Росії і перейти під порядкування Міністерства оборони України. З 3 по 9 січня 1992 року весь Чорноморський флот в Україні, Грузії, Середземному морі був українським. А якби у Севастополі стояв український флот, то чи були б там російські партії та громадські організації? Ні!

Раніше хлопці з Криму служили у Львові, а хлопці зі Львова – в Криму. Йшла українізація тих і інших. Ми дивуємося, чому здали Крим без бою. А тому, що з 1996 року там була кримська, а не українська армія. Кому вона повинна була служити? Формально приймала присягу на вірність Україні, а по суті це були кримські вояки. Невелика частина українських хлопців тоді вийшла з півострова, а кримська армія звісно ж, залишилася.

Територіальний принцип і сьогодні не скасували. На сході формується Донецька, Луганська, Херсонська, Одеська армії. На це треба звернути увагу.

Я проти гасла: “За Україну треба вмирати”. Бо якщо вмиратимуть найкращі, то нас ставатиме все менше і менше. А ворогів – все більше і більше. За Україну треба боротися, вбивати ворогів і перемагати!

Володимир СЕМИСТЯГА,
голова Луганського обласного об’єднання ВУТ “Просвіта” імені Тараса Шевченка:

– Покрова – це свято не лише наших героїв, а й наших героїнь. І ми можемо гордитися тим, що героїні боролися за нашу волю й у 1917–20 роках, і в УПА, де поруч із хлопцями воювали наші дівчата. І сьогодні вони теж, захищаючи Україну, виявляють неймовірний героїзм.

У 2014 р. я змушений був переїхати до Києва. Тут місцеві чиновники мені пропонували: “Вы не рассказывайте о тех ужасах, которые там были. Вы этим будете травмировать наших людей”. Це просто неймовірно!

Я понад 400 разів побував у прифронтовій зоні. Був вражений тим, що наші військовики – етнічні азербайджанці, грузини, хорвати та ін. там розмовляли чистою українською мовою,

а харківські українці – російською. На запитання, чому вони воюють за Україну, а самі розмовляють мовою окупанта, відповідь була: “Якщо ви про це говорите, то ви наш ворог”. Запитую: “А хто вам про це говорить?” Вони – “наші командири”. То що ж змінилося з 2014 року у Генеральному штабі, Міністерстві оборони України? Я думаю, що небагато, бо, як правильно тут було сказано, все починається з мови і правдивої історії.

Ми держава соціальна, ми держава українська. А хто нами керує? Нещодавно прийнято закон про запобігання та протидію антисемитизму, якого в Україні немає, що є приниженням титульної нації. Виникає запитання: а чи не краще прийняти закон про запобігання українофобії? Ймовірно нині це більш нагальне питання.

Думаю, що теми рабства і волі, патріотичного виховання сьогодні надзвичайно актуальні. Хто несе відповідальність за тих хлопців і дівчат, які можуть звалити український прапор, позбиткуватися з могил воїнів-атовців? Міністерство освіти чи внутрішніх справ? Ні. Все закінчується тим, що їх трохи пожурять, а на батьків, можливо, накладуть невеликий штраф. Як тоді не поширюватися сепаратизмові та іншим негативним явищам у нашій державі?

Якими методами діє наш ворог? До прикладу окупована Луганщина. Колишній Луганський національний університет ім. Т. Шевченка перетворили на звичайний педагогічний виш, де підвищують фах московські попи (можна отримати диплом з релігієзнавства). А загальноосвітні заклади перетворили на осердя їхньої діяльності.

Наголошую, що з Луганщини вивозили і продовжують вивозити наших дітей до Московщини. Упродовж осені заплановано зробити три ходки по 130 дітей, яких привезуть у Підмосков’я для того, щоб вони начебто відпочивали, покращували своє здоров’я. Але не забуваймо, що виховуються вони на російській історії, за російськими стандартами, з них готують манкуртів і яничар, які воюватимуть проти нашої держави.

Не можна виховати патріота-державника, не згадуючи великого київського князя Святослава. Свого часу він чітко заявив: “Мертві сраму не імуть”. І вандалізм, що відбувається сьогодні на Алеї Героїв Небесної Сотні, могилах наших воїнів, які загинули захищаючи Україну, – це велика пляма на виховній роботі, яку проводять міністерства освіти і культури. Шкода, що від виховного процесу нині відділені Національна академія наук України та її установи.

Виникає запитання: що можна зробити? Підтримую думку, що ми мононаціональна держава українців. Потрібно зрозуміти нашим керманичам: “Набридло!” Потрібно, щоб влада була справжньою українською. Нехай про це знають і пам’ятають.

Святослав ВАСИЛЬЧУК,
голова Житомирського обласного об’єднання ВУТ “Просвіта”:

– Безперечно, ми маємо впливати на владу. Нам постійно говорять, що ми багатонаціональна держава. Цю позицію я весь час спростовую. Багато хто й досі стверджує, що на Житомирщині проживає більше 100 народів. Я їм кажу: “Не дуріть людей”. У нашій області – 96% українці, а 4% – всі інші національності. То про яку багатонаціональність можна говорити? Ми мононаціональна держава, яка має право на національну владу.

Ізраїль прийняв закон, що це держава євреїв. І це нормально сприймається. Так само як Німеччина – держава німців, Франція – французів. Україна має бути державою українців. Дійшло ж до того, що соромимося казати, що ми титульна нація. Це відбувається тому, що з боку влади не ведеться практично жодної проукраїнської пропаганди.

Те, про що ми сьогодні говоримо, мало б звучати з наших теле- і радіоканалів щодня. Нагадаю слова Ґете: “Про правду ми повинні говорити щогодини, бо про зло і неправду диявол говорить щохвилини”. Якщо будемо з цього виходити, до досягнемо успіху.

Маємо взяти на озброєння слова Івана Франка: “Лупайте сю скалу”. Ми повинні вимагати від влади, щоб діяла саме в українських напрямах.

Олексій ШЕВЧЕНКО,
голова Сумського обласного об’єднання ВУТ “Просвіта” імені Тараса Шевченка:

– Основна проблема нашого суспільства – низький рівень національної свідомості. Навіть у керівників багатьох патріотичних організацій інтереси їхніх організацій вищі, ніж інтереси України. Ставлю запитання: що формує свідомість? Українська інформація формує українську свідомість, російська – російську, комуністична – комуністичну та ін. Існують інформація сили, інформація напрямку і разом вони складають інформацію руху. Скільки ми бачимо навколо себе інформацій, стільки й народжується напрямів.

Бачимо, які у нас проблеми з молоддю через ту інформацію, що вона отримує зі своїх смартфонів. Тому ми повинні зосередитися на питаннях української інформації, яка йде з самих глибин.

Пропоную “Просвіті” свій проєкт – щотижневі 15-хвилинні патріотичні уроки. Вони ґрунтуються на позитивній інформації про Україну та українців. Якщо це робитимемо системно, то матимемо хороший результат. До цього проєкту можна було б підключити багатьох людей, які знають щось цікаве про Україну, її героїв, винахідників та ін.

Ми створили Сумський історичний портал – все про історію Сумщини. На цей портал буде надходити інформація, яка потім допоможе вчителям і учням у підготовці цих уроків. Також створимо експертну раду, яка буде цей матеріал опрацьовувати.

Павло Мовчан:

– Хотів би нагадати ту формулу, з якої я почав нашу сьогоднішню розмову – “нема без влади волі” (Леся Українка). Національна воля – це також поняття Вітчизни. Це поняття соборності, єдності. Не буває патріотизму без Вітчизни, а Вітчизна вимагає жертовності і сумління.

Вітчизна – це не окремішність і не класовість. Це загальнонаціональний організм, який потребує захисту, самозахисту. А самозахист у свою чергу вимагає влади. А хто сьогодні при владі? Люди некваліфіковані, далекі від загальнонаціональних принципів і розуміння проблем, в якому світі перебуває Україна.

Ніхто нас не захистить, як і не захистив 100 років тому. Ніхто не знизить ціни на газ, ніхто не опалюватиме наші оселі. Ніхто не боронитиме наші кордони, якщо ми самі не зможемо зорганізуватися.

Коли зникала Україна, в європейських держав виникали проблеми. З’являлися тоталітарні режими. Зникала Франція, зникала Польща, яка перед цим разом з Росією ділила Україну. Ще зовсім нещодавно вони знову це робили. Добре, що теперішні керівники Польщі засвоїли уроки історії. Нарешті, думаю, засвоять їх німці і французи.

Якщо будуть захищені наші кордони, буде захищена і Європа. Український фактор стає вселенським. З нього починаються всі турбулентні завихрення у світових історіях і світових сюжетах, які переживали не тільки українці, а й європейці. І наші сьогоднішні застереження є дуже вчасними не тільки для нас, а й для зовнішнього світу.

Власн. інф.

«Зродились ми великої години...»

На таку тему відбувся круглий стіл у Народному домі “Просвіта” в Івано-Франківську, за участі керівників і представників обласних і міських громадських організацій, ветеранських структур, волонтерів, містян, просвітян краю.

Богдан ВІВЧАР,
м. Івано-Франківськ

– Чи тішилися б ми незалежною Україною, якби не жертовність українців упродовж століть боротьби за волю, героїзм і самовідданість вояків УПА під проводом ОУН, мужність і самовідвага нинішніх захисників і захисниць нашої Батьківщини у російсько-українській війні? – звернулась до присутніх організаторка події Михайлина Боднар. – Вшануймо наших великих попередників і теперішніх оборонців батьківської землі...

Учасники заходу натхненно заспівали Славень українських націоналістів. А продемонстроване відео перенесло присутніх у святочну подію – вшанування УПА сім років тому. Були тоді з нами ще Михайло Мулик, членкиня ОУН Ірина Строцька, директорка Центру патріотичного виховання учнівської молоді Галина Савченко, інші комбатанти. Та час безжальний...

Зі святом Покрови, Днем захисників і захисниць України, річницею УПА і Днем українського козацтва привітав голова ІФ ОО ВУТ “Просвіта” Степан Волковецький.

– Свята Покрова огортала своїм омофором усіх, хто виборював Українську державу і відстоює її нині на східному фронті московсько-української війни, – наголосила у своєму виступі голова Івано-Франківської міської “Просвіти” Марія Гуцол. – Саме її провід веде нас із минулого в майбутнє...

– Просвітяни Покутського краю продовжують героїчний чин ОУН–УПА у своїй нинішній праці на духовне благо України, – наголосила очільниця Городенківської “Просвіти” Оксана Осадчук. А голова станиці Братства ОУН–УПА цього раймісько б’єднання Орест Іванишин наголосив на важливості зв’язку бойових поколінь борців за волю 40–50-х років і нинішніх оборонців. Саме ця тяглість бойового духу і принесе перемогу...

– Історія створення і боротьби УПА засвідчує і безмежну жертовність, і велич духу та переконань її вояків, – сказав голова обласної організації Спілки офіцерів України Іван Лазор. – На жаль, нині цей дух почасти втрачено, ми так і не навчились вирізняти правду від кривди і неправди, голосувати розумом, а не серцем... Тому і обираємо політиків, які повертають нас у минуле, як у справі “вагнергейт”... Нині потрібна дія на благо України, а не слова.

Про східний фронт і війну з Московією за Незалежність України, героїзм і духовну силу наших вояків говорили заступник голови Спілки учасників АТО (високомобільних десантних військ) “Вільному воля” Назар Роля, голова ОО інвалідів і учасників АТО Василь Марко, капелан УГКЦ, учасник АТО о. Роман Кострабій.

– Нинішнє свято постало під тиском націоналістичних, демократичних сил. Під Покров Пресвятої Богородиці посвячено Івано-Франківськ, який стає чи не найкращим містом для життя в Україні, – наголосив міський голова Руслан Марцінків і пообіцяв надати голові Всеукраїнського Братства ОУН–УПА Карпатського краю Богдану Боровичу статусу почесного громадянина.

Членкиня Ради обласної “Просвіти” Ольга Бабій подякувала за духовну патріотичну атмосферу в “Просвіті”, яка завжди панує в цьому місці. Заступниця голови обласної “Просвіти”, голова “Молодої Просвіти” Євгенія Бардяк розповіла про медичне волонтерство на війні та книжку “Місто, з якого почалася війна”.

Просвітянка Наталія Дяченко представила упорядковану нею книжку “Герої. Пам’ять. Поезії”. Про своє надбання – збірник пісень “Здобудеш державу, чи згинеш в борні” повідомила упорядниця Михайлина Боднар. А заступник голови обласної “Просвіти” Ярема Петрів подарував ветеранам АТО/ООС книжку “Борці за Незалежність України. 1914–1952 рр. 2014–2021 рр.”.

Роздумуючи про спадкоємність поколінь, вчитель-виховник предмета “Захист Вітчизни” полковник Ігор Гук наголосив, що головним постулатом, який він доносить до своїх учнів, є теза: “Не знати українську мову – соромно, не знати математику – дивно, не бути патріотом – злочин!”

Про історію постання УПА і зв’язок героїзму поколінь 1940-1950-х років і нинішніх також роздумували голова ОО Всеукраїнського об’єднання ветеранів Василь Сав’юк, член Правління ОО ВУТ “Просвіта” Василь Жураківський, член міського Проводу Братства ОУН–УПА Василь Телепчук, а в онлайн-режимі вітав товариство член Правління обласної “Просвіти” Мирослав Янишівський.

Кандидат економічних наук, член Ради обласного об’єднання ВОВ Степан Воляр оповів свою особисту історію. Коли в його село на Дрогобиччині прийшли два красиві юнаки з Волині агітувати до УПА, йому відмовили, бо було йому тоді лише чотирнадцять років. А коли у 2014-му прийшов записатись на Майдан – відмовили, мовляв, заповажний вік.

– Уявімо себе бодай одну добу в криївці, серед зими, у невідомості наземної обстановки і ситуації в енкаведистському ворожому оточенні... Яку силу духу і тіла потрібно було мати, аби це витримати, не запанікувати і не поступитись, – підсумував розмову голова ОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка Степан Волковецький. – Героїчно-трагічною була доля і роль вояцтва УПА. Але без неї, без її боротьби і того легендарного шлейфу патріотизму і подвижництва, який огорнув другу половину XX століття, не сталося б проголошення Незалежності України, боротьба за яку триває і нині...

УПА – армія без держави – за Державу, проти окупантів усіх мастей, – таким був загальний лейтмотив круглого столу. На його початку пролунали імена 22-х загиблих іванофранківців на московсько-українській війні, яких вшанували хвилиною мовчання.

Продовжив урочисте дійство виступ аматорського вокально-хорового колективу “Пісенне перевесло” Городенківського міського товариства “Просвіта” під орудою Василя Гультая. У стрілецько-повстанських композиціях самодіяльні митці передали численним глядачам героїку боротьби за волю поколінь українців.